

in pentateuchum.

agere. Antiquā editiōem appellat trāslatiōes septuagita q̄ ceterāntiq̄oz fuit q̄ trāsluleit de hebreo in grecū: sic dicitur in. vi. et. y. In opusculo ē de vocabul' bibliē vbi expoit infpres iuēnes q̄t fuerit interpres. q̄ d̄o t̄p̄ibz in terptati s̄t. Et q̄ trāslatio septuaginta alicubi erat dumi nura. alicui hēbat su p̄flua. Origen. miscu it ei trāslatoz theodo toimis ad hēciens ea q̄ d̄cerāt. t̄ ibi ponebat astericū. id est. formā astri. p̄ q̄ inuebat q̄ p̄ additionē istā illu/ cesebāt: q̄ p̄ d̄cerāt Et d̄ asteric' ab astr' q̄ d̄ stella: et r̄con q̄ d̄ est imago vel signūz. Et vbi erant sup̄flua p̄bebat obelus: i signū sagitte. q̄ si ingulāz et p̄fodiētis falsitatem illā. Delos grece d̄: sa gitta. t̄ p̄ antepositio nē h' l̄e o. d̄: obel'. q̄ d̄ ap̄d latinos obel' d̄. Et vt etiam vt bis Jfidori. in. i. et. y.

Astericus apponitur in his que omiffa sunt. et illuc / scant per eam notā que deesse vident. Stella enīz aster d̄: greco noīe v' fino e a q̄ asteric' ē d̄eruat'. Obel' est virgula iacēs q̄ apponit v̄bis v' sentētis sup̄flue itera tis: siue i his locz vbi lectio aliq̄ falsitate notat. vt q̄ si sa gitta iugulet sup̄nacia atz falsa p̄fodiāt. Sagitta ei gre ce obel' d̄. Sic igit' iste due note distinguebāt totū op' aut tollēdo sup̄flua cū obelo: aut sup̄lēdo d̄minuta cū asterico. t̄ maxie q̄ ap̄loz t̄ euāgelistaz autoritatibz p̄ter missa patebūt. Ista plana ē. Ista ps diuidit in q̄tuor: in q̄z p̄ia q̄ iā expedita ē ofidit correctio ab Origene facta In sc̄ba ofidit necria q̄ trāslatio illa erat d̄minuta: ibi. in Jn q̄bz. sap̄lis t̄ euāgelist' n' Vulta de reficē. i. in Jn slatōe septuagita. o Et ē illd̄ r̄c. Ofec. ri. et Dat. q̄. Iliero. in epla ad p̄machiū de oprimo genere infpres d̄t. q̄ hec ē l̄ra in hebraicā vitatē. Puer isrl' et dilect' eū. Et egypto vocauit filiū meū. p̄ q̄ septuagita trāsluleit. q̄ p̄uul' ē isrl' t̄ dilect' eū. Et ex egypto vocauit filiū ei'. p̄ Et q̄m r̄c. Ofec. xi. t̄ math. q̄. Ilieronym' in eadē epla. id q̄ d̄ in euāgelista scribit. Et veniēs hitas anti citate q̄ d̄ nazareth: vt iplere q̄ d̄m ē p̄p̄haziqz nazare' vocabit' R̄sideāt rogo dedali t̄ fastidiosi t̄ estuma tores oim tractatoz: vbi legerit dicāt. Iā i co loco vbi nos legim' atz trāslulim' Et r̄t v̄ga d̄ radice yesse t̄ flos de radice ei' ascēdet. In hebreo iurta ligue ei' ideoma: ita scriptū ē. Et r̄t v̄ga de radice yesse. t̄ nazare' de radi ce ei' crescet. q̄ Et videbūt r̄c. Fach. xij. t̄ Jo. xij. c. Apoc. i. In modernis bibl'is l̄ra zacharie ē. Aspiciēt in me que p̄iret. Iā euāgelij. Audeēt in me. i que trāsfiret. Iā Apoc. Audebit eū ois p̄ls t̄ q̄ eū pupugēt. S; hie/ ro. in supradicta epla sic ait. Veniam' ad zacharie testi moniū q̄ d̄ Jo. euāgelista sumit iuxta hebraicā vitatēz. Audeēt i que p̄iret. p̄ q̄ trāslatio septuagita in latinū versa sic h̄s. Et aspiciēt ad me p̄ his q̄ illuleit sine insul' r̄ Et flumia r̄c. Job. vij. Quidā dicūt q̄ puer. t̄ aueēt. v. vbi nos hēim' Deruēt fontes rui foras. hebrei h̄nt. Flumia de v̄tre ei' r̄c. Et h̄ vbi videēt. q̄ hec autoritas ē ibi interlineat'. s Et q̄ nec r̄c. Esla. krug. et. i. Et op. q̄.

Secūm h̄ero. in supradicta epla l̄ra apli ē. Qd̄ ocul' nō vidit nec aur' audiuit. nec i cor h̄ ois alcendēt q̄ p̄p̄auit d̄is diligētibz se. In eiaia āt iuxta hebraicā vitatē legi' A sedo si audiet neqz auribz p̄cepit. ocul' nō vidit d̄s abs te q̄ p̄p̄asti expectantibz te. Iā septuagita multo aliter trāsluleit. A se culo nō audiuim' ne qz oculi nū videēt d̄s absqz te opa vera t̄ fa ctes expectantibz te mi sericordiā. In telligim' v' si sup̄tū sit testis moniū. t̄ apls si v̄bū exp̄sit e v̄bo sed pes tophasticos eūdem sensuz alis finonibz inuacuit. t̄ Et ml' ta alia. s̄nō h̄nt i nos stris codicibz. sed sep tuagita. v' Que p̄p̄iū syntagma desis derāt. Syntagma gre cū est. t̄ fm h̄ug. adez est q̄ d̄ dogma. Alij v̄t cunt q̄ talio verbum grecū ē idē q̄ ordino et inde tassus v' hie

libris hebraic' p̄feramus. Primū testimoniū ē in ofee sc̄dm in eiaia. tertū in za/ charia. q̄ttuz in puerb'is. q̄ntū eque i eiaia: q̄ d̄ m u/ ti i grates: apocriphoz de lyramēta sectāz t̄ hyberas nenas libz autēt'ic' p̄fēt. Causas erroris nō ē meuz exp̄dere Iudei prudētī fa ctū dicūt eē p̄silio ne pro/ lome' vni' dei cultoz etiaz ap̄d hebreos duplicē diuī/ tatē dep̄bēderet. Qd̄ ma/ xime idcirco faciebāt. qz i

tarus t̄ h̄ tagma idē ē q̄ ordo v' ordiatio. v' ex syn p̄ positōe t̄ tagma p̄p̄it syntagma. t̄ idē ē q̄ d̄ ordiatio. et certe in p̄dca epla ad p̄machiū mlta talia inētes cooz dinare In fna pte fne p̄ p̄ncipal' ofidit v' h̄ ea q̄ orige. addidit sintas̄lūpta. t̄ q̄d̄ maū accidit ex hor' i grātibz t̄ In froge' ḡ eos vbi h̄ scri. sint. t̄ cū d̄icē si potuerint d̄ libz hebraic' p̄feram'. Primū testimoniū ē i ofee. xij. sc̄bz in eia. xi. tertū i zach. xij. q̄ntū in puerb'is. v. v. q̄ntuz eū in eia. xliij. a Qd̄ ml' r̄c. Apocriph' a. um. d̄: se eret' t̄ occit'. Et d̄ ab apos q̄ d̄ de. t̄ crysis q̄ d̄ secretū q̄ de n̄ero secretoz. v' d̄: ab apo q̄ d̄ lōge t̄ crysis q̄ d̄ iudiciū q̄ lōge a iudicio qz si p̄r d̄ eo h̄t certū iudiciū Apocriphū p̄p̄ie d̄ scriptū cu' auctor' t̄ veritas i grāz. et h̄ mlta v̄a p̄tueat. vitat' ist' p̄f falsa q̄ infmiscēt. De lyramētū d̄ fatuitas. demētia. discordia. v' d̄uatiōa rectitudie. t̄ ita accipit hie. Vide vbi expoit de lyramētū in opusculo de vocabul' bibliē. Ilyber' fluit' ē a q̄ h̄spaia hyberia noīat. Et inde hyber' ra. r̄ū. gētūe nomē. Cū hy beras nenas dic' fabulas ab h̄spanis inuētās v' ap̄d h̄spanos vulgaras. Nec nenia h̄ nenie d̄: cantilena q̄ sit sup̄ mortuū vel sup̄ cunas pueroz. t̄ ē nomē anoma' thopeyon. i. fictū a sono. qz iponit' a sono. s̄. ne. ne. Item nenie dicūt fabule viles. t̄ sic accipit hie. Et sic ofidit q̄ p̄ i grāntā sequit' fabulas t̄ errores. In q̄nta p̄tca h̄ t̄ r̄tne p̄p̄ncipal' diē q̄ nō intēdit ponē error' rōnem. sed sufficit ei iudeoz recitare opinione vnde dicit. b Causas erroris h̄ r̄c. Sic exculant iudei septuagin ta. q̄ vbi cūqz vitas hebraica fac' mētiōē de p̄e t̄ filio t̄ sp̄sco. aut de idustria tacuerit. aut alif oia infpretari sunt. s̄. p̄f prolomeū cognomēto philadelphū regē egypti vni' dei cultozē q̄ nōdū potuit cape mysteriū trinita tis. t̄ p̄apue ne h̄ mag' platonici q̄ theologici viderēt. Plato enilocut' ē de noy t̄ thugathon' raia in ūdi: t̄ vt q̄dā dicūt noy appellauit p̄m. thugap̄tō v̄o primū in tellectū. i. filiū aiāz mūdi sp̄nsē. q̄ teplet orbē terrarū. smelt' ē vt dicat' aīa mūdi q̄dā vis regnatiuaēt inf cau lata. als in creatā. s; si sp̄sfcūs. in h̄ tertio signo defece runt phi p̄ rōnes nafales. t̄ si p̄cedat eē sp̄sfcūs. t̄ h̄ in

In additiones

o Quid igitur. Hic incipit q̄ta ps principalis in q̄ ponit suā exaltationem q̄ nō ad asp̄nationē veterē nouā faciat trāslationē. Et fac hic tria. P̄rio suā innocētā iudicat cū dicit. o Quid igitur. s̄. intēdo nouā trāslationē faciēdo. p̄ Dānam? veses rē. Arrogantiā deuitat; vel signat̄ dic q̄d possum? q. d. pleni? nobis liq̄t v̄tas. r̄ iō licitior; dātur trāslatōe faciēdo. r̄ hoc est quod se querur.

q̄ illi insperati rē. Nō scribam? p̄phiam que ē futuroz p̄fatio sed historā q̄ ē rei ge ste narratio. v̄n d̄r ab hystoriz q̄ ē videre q̄i ap̄d veteres null? scribebat hystoriz; n̄ s̄ h̄is q̄ scribēdis inscripsit r̄ ea vidit; r̄ h̄uc expositionē hystorie alludat litera se quens. r̄ Alii enī rē. i. maḡ certitudinē liter et maḡ fm ordi nē hystorie narrat̄ v̄sa q̄ audita. r̄ cetere. s̄ Qd̄ melius rē. r̄ meli? trāslatōe possu mus. Sedo aplis au ctouitatib; obrecta tores confutat; ibi. r̄ Audi rē. Auscul tare d̄r q̄i aures sono culcare. v̄l q̄i aurib; sonos celare. r̄ ē p̄p̄o lino v̄l etymologia;

nec est dip̄honus in p̄sa sillaba sic q̄dā ponit̄ h̄ites respectū ad cōponētia nō atredētes q̄ obediō. s̄ cōponat̄ ab ob r̄ auditoz; ephonte mutat̄ au in e. r̄ similit̄ cā ephonte dicim? auscultare nō auscultare. Audi itaq; q̄d sequit̄. v̄ Nō dāno rē. s̄. ex toto; s̄ i q̄b; testib; aplis dūm̄ntos p̄uico. r̄ s̄ s̄fidēt rē. s̄. q̄z enī apli sint pauciores nūero. eoz t̄i test̄monia p̄ferēda decerno. nec mirū q̄. r̄ Per istoz rē. Nōc carissima atis. d̄r gr̄a vel donū gr̄e. Et d̄r a charis grece q̄d ē gr̄a latine. v̄n sp̄ualē carismata appellat̄ h̄ero. diuisiones h̄ue dona gr̄e; d̄r q̄b; agit apls. i. Lōz. r̄. s̄. In q̄b; v̄ltimū pene rē. Pe ne. i. penit̄. v̄ltimū enī locū tenet. sic p̄z insipien̄ textū. i. Lōz. r̄. s̄. Dic̄ t̄i pene q̄d est cōpatuū ad innēdū q̄ si ex toto put̄ poss; accusat̄ trāslatōez. l̄r. l̄ter p̄rū. Tertio in fallibilē sue trāslatiōis v̄tate p̄bat; ibi. a Quid li uore torq; Auoz d̄r inuidia v̄l nigredo q̄ remāet ex p̄cussio ne. Et d̄r a liuco es. q̄d ē inuidere. v̄l liuidū. i. nigz ex p̄cussioe fieri. Lōz q̄ es. tor; s̄. v̄l torū. d̄r cruciare; s̄lectē mittere. i. aculari. in p̄sa significatōe ponit̄ hic. dicit̄ ḡ. O emule q̄d liuore torq;ris. i. cur inuides mee trāslatiōi cur? nō potes s̄dicere v̄tati. b̄ Quid ip̄eritoz aios rē. cū. s̄. sit irrefragabil̄ veritas quod osidit; cur dicit. c̄ Sicubi. i. s̄. alscubi aduerbiū loci. d̄ In trāslatōe videoz rē. Et est ita vt dico; r̄ nō solū in v̄na ciuitate. ē Diuersaz v̄biū rē. i. peritos in lege. q̄d lucraber; ex h̄ q̄ t̄ic senties mecū; q̄. f̄ Qd̄ illi. s̄. hebrei ba bent de r̄po. ḡ Qui codices. s̄. septuagita nō habēt et sic patet q̄ v̄sa trāslatio est veracior; r̄ cōpletior; sed

forte te alif excusabis. v̄. q̄ illa test̄monia nō fuerit ab int̄tio i hebraica v̄tate. s̄ sunt ab hebreis sup̄addita. post q̄ falsa ab aplis s̄t̄ assumpta. r̄ sic latina exemplaria ve raciora sunt q̄ greca. greca q̄ hebreica. r̄ h̄ est q̄d d̄r h̄ic h̄ Aliud. excusatiōis gen? ē. s̄. si dixerit; q̄ hebrei p̄baues runt test̄monia p̄cidi cta.

me concitas. Sicubi in trāslatōe tibi videoz erra re: introga hebreos d̄iuet faz v̄biū mḡros consule; Quod illi h̄nt d̄ r̄po. cui codices nō h̄nt. Aliud est si contra se postea ab apo stolis v̄surpata test̄monia p̄baues. et emendatioza sunt exēplaria latia q̄ gre ca: greca q̄ hebraica. Cle r̄ū hec s̄ inuidos. Hūc te deprecor desiderē chariss̄ me. vt q̄ me tantuz opus subire fecisti: r̄ a genesi ex ordium capere orationib; iuues: quo possim eodem spiritu quo scripti sunt li b̄ri in latinū eos trāslatōe sermonem.

Explicit prefatio.

tionem volunt reprehendere. quia immediate sumpta est ab hebraica veritate tanq̄ a puro fonte. n̄ Hūc te deprecor. Hec est v̄ltima ps principalis istius p̄logi in q̄ fac̄ tr̄a. P̄rio enī orōnum suffragia imporat cum dicit. n̄ Hunc te deprecor desiderē chariss̄ me: vt me orationib; iuues. Secundo assignat rōnem cur ora re debeat cum dicit. Quia metm̄ opus subire fecisti. et a genesi erordū capere. Tertio finē orōnis insinuat. s̄ vt pentathecū fidelē trāslerat. v̄n dic̄ Quo possim eodem spiritu quo scripti sunt libri in latinū eos trāslatōe sermonem.

Explicit qualicumq; explanatio istius prologi.

Sequitur prologus in additiones.

Additiones ad postillam mḡri Nicolai de syra sup̄ biblia: edite a reuerēdo patre d̄no Paulo de sc̄a maria magistro in theologia: ep̄o Burgeni. archicancellario se renissimū principis d̄ni Johānis regis castelle r̄ legio nis inap̄it; quas venerabili viro Alfonso legū docto ri: decano cōpostellano: filio suo ex legitimo mat̄rimō nio genito dixerit; p̄mittens ei p̄logum sub forma sequi ti. s̄. inuis aut̄ cas Anno d̄ni. M̄. cccc. lxxiij.